

en duide.
linearen
aan den
in minder
besocht,
en, en waar
verkoort
Bijbelu
geen ge
ieder h
waar ge
stad, wa
volgens
een bevo
niental v
ewoners
in
tot einde
door twee
en — en
de geroem
de Bijbel
817 andere
soudat de
loeken.
tot sommige
tijden hoop
en aan de
doctoreen,
volgende:
ig als Hoog
erenden en
en dat eerst
behooren te
der Hoog
ges en exa
wetenschap
Hoog
namen door
worden al
beide een
re vorderen
gie, die geen
rken. En half
rken niet te
voor Theo
Wetenschap
erren van de
Gods Voor
wetenschap
dat willen en
voor Theo
geïneelen der
id met heel
en de Hoog
sch van haar
in paria, een
verreid.
ol vast, laat
als Geref
oor heel ons
als kerkelijke
ederlandsche
le men voor
nere in geen
derdaad vol
1869 op zoo
het Geref
belichaamd
de, die bevre
u oplossing,
niversteiten,
beide in den
vorderen, en
dhavende, in
men worden
die het Kijk
voor vrijheid
worden. En
n, zullen zich
ontwikkelen.
loor den Staat
n van gelijke
betekenissen
n gaat het
ronen en het
wikkelen zal
erin niet bij
hertstanz
geschool too
n in een meer
etenschapp
r de Hoog
kerken ver
dat het 200
de Geref
wetenschap
— dan mocht
weerdheid niet
de waardig
het minst
loxaal geuit,
ool het recht
at ze ook een
ken zouden
in oprichten,
en werd. Een
niversiteiten
Hollandia
et vraagstuk
n.
erd 7 Mei
betroepbaar
de heer M.
iversiteit te
hem, Ds. J.
noemd :
t, scriba.
gemeente te
die niet
wijven. Na
hebben uit
ebr, 13:8,
30 jaren de
y tot open
leeraar, Ds.
van onze
ktwoorden
re, behoud
te was op
beluister
ens Kerke

raad, School en Jongelingsvereniging toegevoegd. 't Bleek dien avond, hoe moeilijk de banden waren los te maken die er in een vijftigjarig tijdperk tusschen leeraar en gemeente waren gelijkt. Dat de Heere hem ook in zijn nieuwe gemeente voorspoedig make in zijn werk en hem met de zijnen zegene en broede!

Namens den Kerkeraad:
R. v. d. VEEN Jz., Scriba.

Acta van de vergadering der classis
Zwolle, gehouden op 7 Mei, in
de Plantagekerk, te Zwolle.

Art. I. Ds. G. Elzinga opent de vergadering. Hij leest voor Ps. 122, laat zingen Ps. 122: 2 en gaat voor in gebed.

Art. II. In het Moderamen hebben zitting Ds. Elzinga, praeses; Ds. C. A. v. Nood, ass. en Ds. Koppe, scriba.

Art. III. De credentiblen worden nagesien en in orde bevonden.

Art. IV. De notulen worden gelezen en behouden een enkele opmerking goedgekeurd.

Art. V. Aan de orde komt een instructie van Steenwijk A. Zij vraagt advies der classis in een tuchtraak. De vergadering gehoord de toelichting, staat aan Steenwijk A toe, wat zij vraagt.

Art. VI. Nu wordt in bespreking gebracht een bezwaarschrift uit Zwartsluis.

Namens den kerkeraad van Zwartsluis wordt voorgesteld, om een commissie te benoemen, die de zaak verder onderzoekt en zoo mogelijk in 't reise brengt.

Dit wordt aangenomen. Een commissie wordt benoemd.

Art. VII. Een brief van Ds. Wolink wordt voorgelezen, en aan zijn verzoek voldaan.

Art. VIII. De Prov. Syn. zal te Zwolle worden gehouden 11 Juni a.s., terwijl de kerk van Zwolle haar ook zal samenroepen.

Art. IX. Het concept van regeling voor het verband met de Theol. Fac. der Vr. Un. komt nu ter sprake.

Aangenomen maar 3 kerken de zaak bespreken hebben, onthoudt de classis zich van conclusie, maar bij de korte bespreking van het concept ter cl. verg. blijkt, dat er alleen bezwaar bestaat tegen Art. XV.

Art. X. Ter Part. Syn. worden afgevaardigd als primi de dienaren des Woords Elzinga, Gijsen en Wester. v. Eerten, en als secundie de dienaren des Woords Dwarshuis, Pl. v. Amstel en Hania, en als primi de ouderlingen L. Hoogenkamp, T. Kok en D. J. v. d. Vegte en als secundie de ouderlingen J. Brouwer, G. Hoksbergen en J. Nobach.

Art. XI. Ds. Dwarshuis brengt als deputaat der zending rapport uit over Soemba. Zijn mededelingen zijn van verblijvend aard. Zij stemmen tot dank aan den Heere.

Art. XII. Ds. Zipp brengt rapport uit van den staat der kas van hulpbijb. kerken. Vastgesteld wordt, dat uit die kas voor dit jaar onderstand zal verleend worden aan Kampervoor, Wilsam, Oldemarkt en Schutsloot.

Art. XIII. De regeling van vac. beurten, die om verschillende redenen nog niet vastgesteld is, zal voor de e. v. drie maanden door de deput. ad hoc vastgesteld worden en daarvan zal aan de betrokken Dienaren en kerken kennis worden gegeven.

Art. XIV. Rondvraag naar Art. 41 D. K. O. heeft plaats. Verscheidene zaken en instructies worden daarbij behandeld.

Art. XV. Een schrijven van L. v. Agen uit Genemuiden wordt voorgelezen, inhoudende protest tegen de censuur.

De scriba wordt opgedragen dien brief te beantwoorden.

Art. XVI. De Kerkeraad der Ger. kerk te Kampen wordt machtig tot twee lidmaten te plaatsen onder den 3den trap der censuur wegens onchristelijken levenswandel.

Art. XVII. Aan de kerk van Ambt Vollenhove B wordt geadviseerd, om bij diaconieën, schoolbesturen en particuliere aan te kloppen, ten einde de gelden te verkrijgen, welke benodigd zijn voor de opvoeding van een doof stommen jongen van minvermogenende ouders in het midden der gemeente.

Art. XVIII. Steenwijk A en B en Ambt Vollenhove A en B worden bij de rondvraag Art. 41 D. K. O. gewezen op de noodzakelijkheid der ineenstemming.

Art. XIX. Aan Oldemarkt wordt advies gegeven inzake den doop van een kind.

Art. XX. Roepende kerk voor de volgende vergadering is Zwartsluis en praeses der vergadering Ds. Pl. v. Amstel, ass. Ds. Elzinga en scriba Ds. Koppe.

Art. XX. Door Ds. v. Nood wordt de vergadering met dankzegging gesloten.

Namens de classis:
KOPPE, scriba.

Kort verslag van de Classis Woerden
13 Mei 1908.

Ds. v. d. Voet, praeses, Ds. Elshove, scriba. In Mei zal voortaan op Woensdag worden vergaderd.

Van collecten en quota zullen behoorlijke quitanties worden afgegeven. Ouderling Van Vliet (Ter Aar) wordt voor Duisburg, Ds. Elshove als sec.-kerkvisitor in plaats van Ds. v. L. benoemd. Der visitatoren rapporten geven een overzicht van de kerken en reden tot dank aan den Heere. Alphen en Zwammerdam zullen het beroep van Ds. W. approberen, handeliend volgens art. 16 Classe regeling. Verslag der Zending wordt uitgebracht, waarbij ook blijkt, dat Ds. N. ongesteld was. De Pinkster collecte wordt dadelijk opgezonden aan Ds. Gunst. Een der kerken ontvangt toestemming tot de trap van censuur. De Zond. Depp. zullen in zake een mogelijk drukken van een classic. Zond. verslag advies inwinnen van de Depp. der andere classes, om, desgewenscht, een gemeenschappelijk gedrukt verslag te krijgen. Het beroep van Ds. Hulsteya naar Waarden wordt geapprobeerd. Ter Part. Synode worden afgevaardigd: Ds. Schoemakers (sec. v. Dijk), Ds. Brouwer (sec. v. d. Heyden), Ds. Elshove (sec. Gunst), Ouderling M. van Muiswinkel (sec. Hoogedorn), Van der Neut (sec. Jac. Eigeman), Arie Verduyn (sec. N. v. Vliet). Door bemiddeling van Depp. art. 13 is Aarlanderveens bewaar tegen de onkosten vervallen; worden de voorstellen inzake Zeevohoven aangenomen; a. dat de classe voor ditmaal haar ruim 30 sal geven om het achterstallige in het weduwpensioen aan te zuiveren, en b. dat tijdens de vacature geen subsidie zal worden verleend, maar bij vervulling diel vacature per jaar 125 voor het pred. tractement (dat dan op 1000 zal staan) zal worden gegeven, en dat zoo lang als het noodig blijkt; waarover de classe elk jaar opnieuw zal hebben te beslissen.

Ter Aar trekt de vraag om te collecteren in de classe in. Heeft ze eenmaal een pastorie en een predikant en mochten haar krachten alsdan

te kort blijken te schieten, dan zal de classe overwegen of er steun te bieden zij.

Noorden wordt 10 vermindert in de class. bijdrage. Over de conc.-regeling (verhand. Geref. kerken en Theol. Fac.) wordt van gedachte gewisseld. Betoogd wordt, dat de beide terreinen van school en kerk goed uit elkander moeten gehouden; dat de school zelf de eindbeslissing behoort te hebben over de „geschiktheid“ om onderwijs te geven (zie art. 8 en 9 van het Concept), vooral in de scrieslectionum (regeling der lessen, zie art. 10). De classe vereenigt zich ten slotte met de gedachte, dat het recht der kerken in dit Concept genoegzaam wordt gehandhaafd, maar dat met name in art. 9 en 10 te veel op de schouders der kerken wordt geladen en te veel ingegrepen wordt in het recht der school; en dat voort is het Collectiestelsel (art. 15) gehandhaafd blijft.

Vacaturebeurten, Juni: Ter Aar, Ds. v. Dijk; Zeevohoven, Ds. Schoemakers; Noorden, Ds. Gunst; Nieuwkoop, Ds. Elshove; Woubrugge, Ds. v. d. Heyden, elk a beurten; Aarlanderveen, Ds. v. d. Voet, 1 beurt, Juli en Augustus: Ter Aar, Ds. Brouwer; Zeevohoven, Ds. Warmerhoven; Noorden, Ds. de Vries; Nieuwkoop, Ds. Hulsteya; Woubrugge, Ds. v. d. Voet, elk a beurten; Aarlanderveen, Ds. Schoemakers en Ds. Elshove, elk 1 beurt.

Roepende kerk: Nieuwkoop. De praeses opende en sloot met dankgebed.

Namens de Classis:
H. VAN DIJK.

Zwammerdam, 15 Mei 1908.

Buitenland

Duitsland. Uit Bremen en Mecklenburg. Tweeërlei strooming.

De predikant Steudel te Bremen gaf in den laatsten tijd door zijn anti-Christelijke voordrachten ook in liberale kringen ergernis. Men heeft hem van liberale zijde daarom al in overweging gegeven, zijn ambt neer te leggen. In rechtinnige bladen houdt men het er voor, dat de Eisenacher Kerkenconferentie zich zal bezig te houden hebben met de beantwoording van de vraag, of een landskerk nog tot die conferentie behooren kan, die toelaat dat op hare kansels het anti-Christendom gepredikt wordt.

„Of de Duitse Evangelische kerkelijke conferentie, die op Pinksteren te Eisenach vergaderd moet, zich met de misstanden van ons kerkelijk leven in Bremen bemoeien zal, weten wij niet. Maar wij houden het niet voor geheel buitengesloten, dat daar de een of andere onverwikkelijke zaak voor het kerkelijk leven gebeuren kan; en dit is dan ook de oorzaak, waarom wij heden voor het eerst weer sedert maanden een woord wilden aan ons radicalisme — mocht dit het laatste zijn! Allen die hier en daar in Duitsland voortduren zijn op het Bremer radicalisme en over zijn onverantwoordelijk, tartend, ondermijnd werk, en die daarom onze kerk van Bremen uit de Kerkenconferentie te Eisenach willen verwijderen zien, verzoeken wij het volgende te bedenken. Wanneer de afsnijding van Bremen plaats grijpt, dan zal daardoor zeker het meest schade gedaan worden aan ons orthodoxen in onze ver van geloof en liefde die ver over Bremen's rechtgebied uitgaan (als bv. de Noord-Duitsche Zending, de landverruikers-Zending en onderscheidene andere), wier bloei en bestaan mede afhangen van het kerkelijk crediet, dat wij van buiten hebben. Onze liberalen kunnen daartegen de isolering van de kerk van Bremen kalm opnemen, want zij zijn, in aanmerking genomen de publieke opinie te Bremen, den radicalen juist ten goede komen.“

Wij voor ons hopen, dat de conferentie te Eisenach zulke besluiten omtrent de kerk van Bremen nemen zal, waardoor de rechtvaardigen van die stad zich zullen gevoelen, om het kerkelijk verband met hen die een anti-Christelijke leer drijven, te verbreken.

Den 12den Mei is te Schwerin een buiten gewone vergadering van den landdag van het Groothertogdom Mecklenburg vergaderd geweest. Welke besluiten daar genomen werden is nog niet bekend; wel weten wij dat deze van het hoogste gewicht voor de landskerk geweest zijn. Immers tot hiertoe was de landdag te gelijk de synode der landskerk, waarin echter de dienaren der kerk noch als adviseerende noch als stemgerechtigde leden zitting hebben. Het is wel enig op de gehele wereld, dat er ergens een synode vergadert, waarvan niet één der leden een dienaar is der kerk wier belangen behartigd of besproken worden. Wanneer men de politieke constitutie verandert, dan zal ook die van de kerk een ingrijpende wijziging moeten ondergaan. De landdag heeft dan ook te beslissen over een voorstel tot verandering der kerkelijke organisatie. Eigenaardig is het, dat omtrent den geheelen arbeid in zake de verandering der constitutie, waarbij de kerk zoo nauw betrokken is, niets is uitgelekt. De groothertog heeft door den Opperkerkeraad laten verordenen, dat in alle kerken voor den landdag, den Zondag vóór zijne opening, zou gebeden worden; wel een bewijs hoe veel gewicht hij aan deze vergadering hecht.

Reeds meermalen schreven wij over de Duitse „Gemeinschaften“ en spraken den wensch uit, dat deze vereenigingen er toe mochten leiden om te geraken tot de reformatie der kerk.

Nu is het niet te ontkennen, dat er onder de voorstanders der „Gemeinschaften“ zoowel een kerkelijke als een anti-kerkelijke strooming op te merken is. Het „Allianzblatt der Gemeinschaften“ sprak dezez dagen uit, dat het in de groote naamchristenheid tot hiertoe regel geworden was, dat diegenen welke geestelijke waardigheden, titels en priesterkleeding dragen, meestal den geest der priesters niet hebben, terwijl vele anderen, die geen priesterrok mogen dragen (zoogenaamde „leeken“), door God als evangelisten, herders, leeraars enz. beroepen zijn. Zoo is door deze zoogenaamde ordeningen de heillooze wanorde eeuwenlang wettig reglementair vastgelegd geworden.“

Volgens dit blad moet men dus met de kerk breken en de „Gemeinschaften“ geheel zelfstandig organiseren.

Daartegen verhiel een „Gemeinschaftemann“ zijne stem en beweert, dat hij, al erkent hij, dat er vele misstanden in het kerkelijk leven gevonden worden, nog niet een grond heeft die hem dwingt de landskerk te verlaten.

Tegen hen die zeggen, dat zij hunne kerk moeten verlaten, omdat de kerk een Babel geworden is, antwoordt de schrijver, „dat Babel ook in de vrije kerk is.“ Wat wij noodig hebben, broeders, is geen geest van verootmoediging. Wij moeten voor den Heere buigen en hebben Zionakinderen noodig die innerlijk

verloft zijn. Maar dat kunnen wij zijn, ook wanneer wij tot de landskerk behooren.“

Dezelfde schrijver spreekt ook over de onbekeerden die aan de tafel des Heeren komen. Die hinderden hem niet zozeer, al had zij ze ook liever niet aan 't Heeren diech. Maar zij verderven de tafel des Heeren niet; doch de geloovigen die onwaardig aangaan, die doen het, en de zoodanige zijn er binnen en buiten de landskerk. „Sedert ik deze positie tegenover het Avondmaal heb ik met waren innerlijken zegen ook in de kerk aan het Avondmaal deelgenomen.“ En ten slotte betuigt de schrijver, dat er vele waarlijk geloovige predikanten in de landskerk zijn, die al zijn zij niet te rekenen tot de gemeenschappen, het leven uit God kennen.

Men ziet uit dit alles, dat er in de kringen der „Gemeinschaften“ geworfeld wordt over de vraag of men al dan niet de landskerk mag verlaten.

Dat er nog een weg is, om zonder te breken met de kerk der vaders, toch naar Gods Woord te handelen en te reformeren, schijnt hun niet duidelijk. Dat het standpunt: te blijven in de landskerk en op den duur zijn geestelijk voedsel in de „Gemeinschaften“ te zoeken, dubbelzinnig is, kan men niet inzien. Toch is het een verblijvend verschijnsel dat men op die plaatsen waar het Evangelie niet verkondigd wordt door de predikanten der landskerk, door het stichten van „Gemeinschaften“ in dit gebrek voorstaat en dat er behoefte blijkt te bestaan aan aansluiting bij hen die met den toestand der landskerk geen vrede hebben.

Frankrijk. De Fransche Senaat heeft de uitvoering van de wet op scheiding van kerk en staat een weinig verricht. Wij deelden in der tijd mede, dat toen de Fransche rechtbanken beslisten, over gelden die aan Roomsche kerken waren gelgaterd, om daarvoor reilmissen voor overledenen te laten lezen — er in der haast een we'sontwerp bij de Kamer van afgevaardigden werd ingediend, om het mogelijk te maken, dat ook die gelden aan den Staat zouden vervallen. De Kamer nam het wetsontwerp aan. Bij den Senaat kwam hierop een verzoekschrift van vele voornaamste Protestanten in, welke dit lichaam verzochten het wetsontwerp af te stemmen, daarbij herinnerende aan het onrecht, dat hunnen voorvaders aangedaan was bij de herroeping van het edict van Nantes.

Het schijnt, dat dit op den Senaat gewerkt heeft. De wet werd althans in dien zin gewijzigd, dat de voor reilmissen bestemde gelden zullen worden afgestaan aan vereenigingen van oude priesters, die daarom zullen vragen. Wanneer binnen 18 maanden geen aanvraag van die vereenigingen is ingekomen, dan vervallen de gelden toch aan den Staat, het departement of de gemeenten. Bedoelde oude priesters zullen dus een pensioentje uit de voor andere doeleinden bestemde fondsen ontvangen, als zij daarom vragen.

Het is te voorzien hoe de dingen nu verder zullen loopen. De beginselvaste oude geestelijken zullen geen gebruik maken van de geleghenheid om op die manier hunne inkomsten te verminderen. En de regering zal hierop zeggen: „Ziet ge wel, de Roomsche kerk wil van geen verzoeking of van toenadering weten.“ En zoo zal de strijd met vernieuwde verbittering voortgezet worden.

Rusland. Conscientievrijheid.

De Russische regering heeft aan de Doema ook voorstellen gedaan tot afschaffing van wettelijke bepalingen, die politieke en burgerlijke rechten beperken in verband met het belijden van de een of andere religie. Daaruit blijkt, dat de Joden voorwaars hunne positie in het Czaarrijk niet noemenswaard zullen zien verbeteren. Immers de minister van binnenlandsche zaken is van oordeel, dat de speciale wetgeving voor de Joden niet alleen gegeven is op grond van datgene wat deze belijden, maar ook ter oorzaak van hunne nationale eigenaardigheid, die hen als een groep van vreemden stam doet kennen, welke, ook als kerkelijke van de religie, onder bijzondere bepalingen gesteld is. — Dat zelfde geldt ook voor de Polen en Jezuïeten.

De bepaling, dat zij die niet tot de Grieksche kerk behooren, geen kinderen mogen aannemen, die tot de Grieksche kerk behooren, en dat de voogden van minderjarige Grieksche kinderen tot de Grieksche kerk moeten behooren, dient volgens den minister opgeheven te worden.

Ook behooren te vervallen de bepalingen, die het consistorium der Lutherse kerk verplichten, aan den minister van binnenlandsche zaken kennis te geven van geschriften, welke de leerstukken der Lutherse kerk in een smadelijk daglicht plaatsen, en die dat lichaam verplichten de hulp der Overheid in te roepen tegen het misbruik door middel van huisgodsdiensbetuigingen of door andere private samenkomsten, en welke dat bestuur opleggen om den minister van binnenlandsche zaken de namen op te geven van die jongelieden, welke na hun 18de levensjaar niet geconformeerde werden.

Nog zij vermeld dat baron Rosen, lid van de Doema voor Lijfland, aan de commissie voor confessioneele aangelegenheden voorgedragen heeft, een wet uit te vaardigen omtrent het veranderen van religie. Deze afgevaardigde wil dat in Rusland o. a. de volgende bepalingen gelden zullen:

1. Ieder die 17 jaar oud is, heeft het recht om tot een andere kerk, dan waarin hij geboren is, over te gaan, zonder dat hij daarbij ierlands toestemming behoeft.

2. Personen van 14—17 jaar kunnen op hun eigen wensch, met toestemming hunner ouders of voogden, tot een andere kerk overgaan.

3. Kinderen onder de 14 jaar kunnen door hunne ouders tot een andere kerk gebracht worden.

4. Met het overgaan houden alle rechten en verplichtingen tegenover de kerk die men vaarwel zeide, op; ook de rechten en verplichtingen der kerk tegenover de uitgetreden zijn daardoor vervallen. Kerkrechtelijke bepalingen van kerkbesturen behouden hare kracht, voor zover deze geen verplichtingen confessioneelen aard zijn.

5. Alle overgangen, die na het manifest van 17 April 1905 plaats grepen, zijn als wettig te beschouwen, en alle aanklachten die daarover zijn gedaan, moeten als vervallen beschouwd worden.

Men ziet uit dit artikel, en uit die welke wij te voren over ditzelfde artikel schreven, dat het in Rusland heel wat in heeft, voordat de belofte van den Czaar, dat in Rusland volledige conscientievrijheid heerschen zal, vervuld is. Het systeem van dwang is in de wetgeving en in het leven van het Russische volk zoo ingeworteld, dat het niet met één slag op zij gesteld kan worden.

Gemengd Nieuws.

De Wachter, meldt dat de Episcopale kerk in Minnesota den predikant Dr. R. H. Cotton uit zijn ambt sette, omdat hij de opstanding van den Heere Jezus Christus loochende. Zoo behoort het. Niet alleen in de Gereformeerde kerken, maar elders evenzeer. Geen ambt ontvangen en bediening van een dooden Jezus.

Het hoogste gereschthof van den staat Illinois heeft beslist, dat het niet noodig is dat een kind gevaccineerd is om op de openbare scholen van genoemden staat te worden toegelaten.

Volgens den predikant Edwards van Cardiff is het aantal personen, dat door de opwekking te Wales een drietal jaren geleden voor Christus gewonnen werd, te schatten tusschen 60000 en 70000. Wel heeft men geweten op vele gevallen van menschen die gewonnen schenen, doch daarna weer terugvielen, maar deze afval schijnt voortnamelijk onder jongelieden plaats gehad te hebben, die men al te spoedig onder degenen die gewonnen waren, gerekend had.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE KLOKKETOREN.

IX.

DE AFTOCHT.

„Er is geen tijd meer te verliezen,“ sprak omtrentig: „ge moet u haasten,“ en hij hielp juffrouw Finkler om de drie kinderen in de mand te zetten, die gelukkig wel ruimte had voor zes. Ook de vrouw stapte er in, al zag ik dat zij huiverde, als zij in de diepte keek. Toen wenkte om mij, dat ik ook zou instappen. Hij zelf zou ons dan afleiden.

„Oom,“ zei ik heb beslist, „als u hier blijft, blijft ik ook.“

Hij gaf geen antwoord, er was dan ook geen tijd te verliezen. Want elk oogenblik kon nu een bom onzen toren treffen, en dan....

Ik liep naar binnen en haalde de pakjes die daar lagen, en die kleeren, uurwerken en allerlei kleinigheden bevatten. Ik lei alles in de mand, en toen beduidde mijn oom de vrouw nog eens hoe ze niet anders te doen had, dan het touw dat over meer dan één schijf liep, langzaam te laten glijden. Was zij eenmaal veilig beneden, dan moest zij de mand dadelijk weer opheffen.

„Ge begrijpt zeker mijn bedoeling,“ zei oom, „ik geloof dat wij nog wel langs de trap naar beneden kunnen komen. Maar 't is beter twee pezen op zijn hoog te hebben. Is de trap onklaar, dan kan de mand dienen.“

Juffrouw Finkler had blijkbaar de les goed begrepen. Ik zag nog juist hoe de mand langzaam daalde, en oom en ik begonnen nu langs anderen weg dat voorbeeld te volgen, niet zonder een laatste terugblik op het verbleef, dat ons zoo lang tot woning had gestrekt.

We liepen zeer benedzaam, stap voor stap, want elk oogenblik kon een nieuwe verschrikking ons treffen. We waren dan ook nog niet ver gevorderd, toen een sterke rook en brandlucht tot ons doordrong. Bij de kamer g komen waar de twee kanonnen stonden, bespeurden we dat hier de verdachte lucht het sterkst was. Daarbinnen moest brand zijn; we hoorden trouwens duidelijk het knetteren als van droog hout. Weldra konden we ook door de reuten van het houten beschoet vlammen daarbinnen bespeuren.

„Werd hoog tijd om de weg kwamen. Maar juist toen we zoover waren, dat het mogelijk was met vlugger te gaan, hoorden we daarbuiten een angstig gegil.“

„Help, help!“ riep juffrouw Finkler, wier stem ik aanstonds herkende. „De mand wil niet verder. We zullen levend verbranden. O, mijn arme kinderen!“

„Dat moet er nu nog bijkomen,“ sprak mijn oom met de ontstentenis op 't gezicht. „Het touw zal ergens aan gehaakt zijn. Wacht, ik loop weer even naar boven. Ze moeten geholpen worden.“

Maar ik was oom te vlug af. Ik snelde de trappen weer op, terwijl ik hem toeriep: „Blijf maar, ik ben dadelijk terug.“ Ik bedacht eigenlijk zelf niet, hoe ik het, boven gekomen, stellen zou. Maar ik wist dat mijn oom altijd hevig benauwd werd als hij snel een trap opliep, en dat wou ik hem sparen.

Hij riep me nog wat toe, maar ik was al weg, en stond een minuut later op den omgang. Te halver hoogte hield de mand, waarin de vluchtenden waren, wier lid jammergebreken nu ook op straat was gehoord, zoodat er een aantal menschen stonden te kijken, die echter niets tot hulp doen konden. Ik haastte mij naar het hijschblok, en ontdekte gelukkig dadelijk wat er aan hapde. Een touw was zijwaars afgeschoven. Met alle macht rukte ik er aan, doch al had ik zoo iets nu wel meer gezien, ik gevoelde dat het bijna onmogelijk voor mij was het touw weer op zijn plaats te brengen, nu er zulk een vracht aan hing.

Toch gaf ik het niet op. Ik rucht aan wat ik thuis en bij oom had geleerd, en riep uit den grond mijns harten — misschien voor het eerst in mijn leven — tot God om bijstand. En zie, Hij verhoorde mij. Wel duurde het eenigen tijd, wel moest ik alle krachten zetten, maar toch ten slotte kreeg ik het touw op zijn plaats en riep juffrouw Finkler toe: „'t is klaar; verder nul.“ Een geluch ging op uit het volk beneden mij. Doch ik haastte mij weg en ging, God dankend, de trappen af, om om op te zoeken, die mij zeker nog wachten zou.

Nog was ik echter niet bij de kanonnenkloer, toen een geweldige slag beneden mij klonk, weldra gevolgd door een tweeden en een derden. Wat was dat? Eerst later werd het mij duidelijk.

Toen de Pruisen hun kanonvuur op den toren begonnen te richten, hadden de Oostenrijkers, wel begrijpend hoe gevaarlijk hun stelling was, overhaast de vlucht genomen. Zij hadden echter hun krijgsvorraad vergeten of moeten achterlaten. En zo lagen daar dan kogels en allerlei dat ontloffen kon, en werd als 't ware het ene schot na het andere afgewurd.

Want alles daarbinnen wat branden kon, stond nu in gloed. Het houten beschoet, 'tweel ons zoo straks nog had beschermd, was nu doorgebrand, de luchtstroom had vrije speling langs de trap. Wolken rook sloegen met de vlammen naar boven en dreigden mij te verslikken. 't Was ondoenlijk door den rook en het vuur heen te dringen.

Een oogenblik stond ik als verstomd. Ik dacht niet zozeer aan mij zelf als wel aan mijn oom. Maar er was geen tijd tot lange overweging, want de vlammen lekten met hun vurige tongen langs de steenen trap, daar

beneden plofte het telkens weer. Ik moest terug, terug weer de trap op. „O, Heere God red mij!“ zoo riep ik in vrees de doods en snelde naar boven, naar den onloop en het hijschblok.

Maar wat nieuwe schrik wachtte mij daar! De mand was er niet, alleen het touw dat naar beneden hing. Zeker had juffrouw Finkler in den haast en den schrik vergeten, hoe mijn oom haar gezegd had, de mand vooral weer op te hijschen. Ik riep naar beneden, maar niemand hoorde mijn geschreeuw, of lette er althans op. Ieder had genoeg te doen om lijf en goed te bergen, terwijl de kogels soorden door de lucht en overal huizen in brand waren gesnoeten.

Wat moest ik doen! Reeds zag ik den rooden gloed der vlammen, die uit de gaten beneden mij sloegen. Weldra zou heel de toren vernield zijn. Ik nam een kort besluit; Het touw was er nog. Dat kon mij menschelijkerwijs alleen nog redden. Ik aarzelde niet meer, sloeg er de vuisten omheen, klemde het tusschen mijn voeten, om zoo bij wijze van een eekhoorn af te dalen. Maar dat duurde te lang; nu liet ik me dan glijden, alleen de handen gebruikend. Weldra gloeiden die; het vel schaafde er af, maar reeds was ik de gevaarlijke geschutkamer voorbij, die nu rookte en brandde als een oven. Nog enkele oogenblikken, en ik stond er ik 't wist, behouden op den grond, of liever ik tulmelde neer op iets dat een schreeuw gaf.

Wat was dat? Niets of niemand anders dan onzen gewezen gast. Zij had na haar kinderen de pakjes uit de mand gehaald en was juist bezig se bijeen te binden, toen ik zoo onverwacht op haar kwam te vallen. Van mijn angstgeschreeuw had zij niets gehoord, en gelijk ik dacht, geheel vergeten, de mand weer op te trekken. Ik was eerst een weinig boos, doch toen ik de arme vrouw daar zag staan, met haar drie kleine kinderen, zoo in den nacht en zonder dak, werd mijn hart bewogen, en kon ik alleen in stilte God danken, die haar, haar kleinen en mij had gered.

HOOGENDIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

ONS KERKGEZANG.

Oolongs Mej. Kuypers. „Een half jaar in Amerika“ lezend, trof mij o.a. ook de vergeleken tusschen het kerkelijk leven in Amerika en 't ons. Daar bijna geheel opgaand in uiterlijken vorm, alles ten koste leggend aan bouw en inrichting der kerk.

Bij ons: het voornaamste van de Godsdienst beter kennend, maar vaak én gebouwd, én vorm van dienst te min achtend.

Voor al de zang met begeleiding laat in onze kerkelijke samenkomsten soms veel te wenschen over. Onder Israël was in den Tempeldienst een niet geringe plaats ingruimen voor zang en muziek. En toch, wat waren de muziekinstrumenten, en wat was de zang en mariëkkunst, vergeleken bij wat wij in onze dagen bezitten.

Oawillekeur rijst wel eens de vraag, of wij, die ook op dit gebied door God met zulke heerlijke voorrechten bedeeld zijn, niet te weinig doen dienen tot eer des Heeren, ook in onze kerkelijke samenkomsten. Is het niet de eenige kunst waarvan we lezen, dat ze ook in den hemel gevonden wordt? Gnoeg bekend is het, wat groote macht er van het lied uitgaat. Davids kracht lag in zijn Psalmen, en hoe velen na hem, die hun innigste gedachten, hun omgang met God het best in een lid konden weergeven, en ook, hoe velen hebben daartoe weer genoten, en vonden hun gedachten weergegeven in een Psalm of lied, dat zoo bijzonder tot hun hart sprak. Dr. Cuyler van New York schreef eens over het Christelijk lied: „Een schoon lied is de geheel ontsloten bloem door de geloofaleer als stengel getragen; liever zou ik dichter zijn van „Rots der eeuwen“, dat kroonjuwel der gewijde zangerskunst — dan schrijver van een der meest beroemde Staatkundige vertoogen.“

Een predikant van New Orleans bezocht eens een jeugdig Schot, die op zijn uiterste lag. De jongeling had nauwelijks oor voor zijn ernstig woord. Bij een zijner bezoeken begon eens de leeraar zoo half binnensmonds aan te heffen:

Jeruzalem, te huis omhoog,
Mijn eeuwig vaderland,
Hoe tuur ik met verlangend oog
Naar uw, mij wachtend, strand.

Nauwelij waren deze woorden van des leeraars lippen gevloeid, of de krauke barste in tranen los en riep uit: „Dat was het lievelinglied mijner moeder. O, hoe vaak heb ik het ha hooren zingen toen ik nog kind was.“ Het steenen hart was gebroken, de ijskroest gesmolten en onder den indruk van het beeld zijner moeder en van den klank harer stem, verstond de stervende de heffte van Christus en liet zich met God verzoenen.

De bekende Ds. Adams van Scheltema zegt ergens: „Wij Evangeliedienaren maken dikwerf maar al te schaars gebruik van het Evangelie op maat en rijm. Een lied gaat niet zelden vele rademen dieper dan de beste preek.“